

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS
HUMANITARINIŲ IR SOCIALINIŲ MOKSLŲ SKYRIAUS
VISUOTINIO SUSIRINKIMO, ĮVYKUSIO 2008 M. VASARIO 26 D.,

K R E I P I M A S I S Į
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ VALDĄ ADAMKŲ,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKĄ VIKTORĄ MUNTIANĄ,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRĄ PIRMININKĄ GEDIMINĄ KIRKILĄ

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos mokslų akademijos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus visuotinis susirinkimas, išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktą Mokslo ir studijų įstatymo (MSĮ) projektą, pareiškia, kad jame tebėra nemažai iš esmės taisytinių teiginių.

1. Mokslo ir studijų įstatymo projektas šturkščiai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintiems aukštojo mokslo autonomijos nuostatomis ir pažeidžia mokslo bendruomenės akademinės laisvės principą.

2. Naujasis projektas prieštarauja Lisabonos strategijai, dar labiau sustiprina biurokratinę Lietuvos mokslo ir švietimo kontrolę bei visiškai sunaikina Lietuvos universitetų ir mokslo institucijų autonomiją, be kurios neįmanoma produktyvi mokslo plėtra.

Visiškai ignoruojama mokslo kaip kūrybinės veiklos samprata.

3. Šiame įstatymo projekte nebeliko nuostatos, kad lituanistinių tyrimų finansavimas yra prioritetas (tai yra įtvirtinta abiejuose įstatymuose). Šią nuostatą reikia sugrąžinti. Dabartiniu laikotarpiu, kai tikslųjų ir technikos mokslų finansavimas nuolat auga, tai liudija ir steigiami „slėniai“, įstatymas turi garantuoti didesnę humanitarinių ir socialinių mokslų biudžetinį finansavimą.

4. MSĮ projekte ypač taisytina mokslo institutų, aukštųjų mokyklų tarybų sudėčių ir jų sudarymo tvarka. Sukurti mokslui nereikalingi dariniai, tokie kaip Studijų kokybės vertinimo centras, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras.

5. Esminis MSĮ akcentas turi būti mokslo bendruomenės savivalda, kompetencija, viešos ekspertizės, konferencijos, vieši recenzavimai ir pan., kompetentinga, kokybiška savireguliacija.

6. Būtina išlaikyti dviejų mokslo laipsnių – daktaro ir habilituoto daktaro – sistemą. Tokia sistema skatina mokslo proveržius, kurie Lietuvai yra labai reikalingi. Taip pat būtina į MSĮ įrašyti pedagoginių vardų (docento, profesoriaus) suteikimo reguliavimą.

7. MSĮ žlugdoma mokslinė kūrybinė iniciatyva, kurios veiksniai ir akstinai yra mokslo laipsniai. Nepagrįstai suplakti kvalifikaciniai (bakalauro, magistro) vardai su mokslo laipsniais.

8. Nepagrįstai atimta teisė mokslo institutams, ypač turintiems didelį mokslo potencialą, turėti savo doktorantūrą ir teikti mokslo laipsnius.

9. Įstatyme turi būti apibrėžta Lietuvos mokslų akademijos pagrindinė funkcija – būti moksliniu ekspertu mokslo ir studijų, technikos, ūkio, kultūros, socialinės raidos, aplinkos, sveikatos apsaugos ir kitais klausimais. Kartu tai kokybinio vertinimo pagrindas.

Mokslo ir studijų reforma vyksta visą laiką. Bet, kaip nurodė Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, visa tai turi būti derinama su kompetentinga mokslo bendruomene. Manome, kad šis Mokslo ir studijų įstatymo projektas neturi būti tvirtinamas. Laukiame įstatymo projekto tolesnio aptarimo su mokslo bendruomenės atstovais.

Parašai:

Akad. prof. Antanas Buračas

LMA narė korespondentė prof. Viktorija Daujotytė-Pakerienė

Akad. prof. Algirdas Gaižutis

LMA narys korespondentas prof. Romualdas Grigas

Akad. prof. Edvardas Gudavičius

LMA narė ekspertė prof. Palmira Jucevičienė

LMA narys korespondentas prof. Domas Kaunas

Akad. Justinas Marcinkevičius

LMA narys ekspertas prof. Arvydas Virgilijus Matulionis

Akad. prof. Vytautas Merkys

LMA narys ekspertas prof. Valentinas Mikelėnas

LMA narys korespondentas prof. Algimantas Miškinis

LMA narys korespondentas prof. Evaldas Nekrašas *E. Nekrašas*
LMA narys ekspertas prof. Romanas Plečkaitis *R. Plečkaitis*
LMA narys korespondentas prof. Algirdas Sabaliauskas *A. Sabaliauskas*
Akad. prof. Leonardas Sauka *L. Sauka*
LMA narys korespondentas prof. Lioginas Šepetys *L. Šepetys*
Akad. prof. Marijus Arvydas Šliogeris *M. Arvydas Šliogeris*
LMA narys ekspertas prof. Antanas Tyla *A. Tyla*
LMA narys ekspertas prof. Aleksandras Vasiliauskas *pritarė telefonu (sega)*
Akad. prof. Eduardas Vilkas *E. Vilkas*
LMA narė korespondentė prof. Vanda Zaborskaitė *V. Zaborskaitė*
LMA narys ekspertas prof. Povilas Zakarevičius *P. Zakarevičius*
Akad. prof. Zigmas Zinkevičius *Z. Zinkevičius*